

• VŠETKO ALEBO NIČ! •

PRÍRUČKA K ~~PREŽÍTHU~~ PROSPERITE

KNIHA PRVÁ: REÁLNE HROZBY DNEŠNEJ DOBY

KNIHA DRUHÁ: ZÍSKAJTE FINANČNÚ SLOBODU

KNIHA TRETIA: AKO VYHRAŤ, AJ KEBY NASTALI ŤAŽKÉ ČASY

KNIHA ŠTVRTÁ: PRÁVO JE NA VAŠEJ STRANE (AK HO POZNÁTE)

*Lepšie je byť pripravený a v pohode
ako zaskočený a v ...*

Kapitola 1.10. Občianske nepokoje	72
Kapitola 1.11. Vojna	78
Kapitola 1.12. Jadrový útok	83
KNIHA DRUHÁ: ZÍSKAJTE FINANČNÚ SLOBODU	93
Kapitola 2.1. Ako sa zbaviť dlhov	97
2.1.1. Úroky	99
2.1.2. Poplatky za poskytnutie / splatenie úveru	105
2.1.3. Najdrahšie pôžičky	107
2.1.3.1. Záväzky po splatnosti	107
2.1.3.2. Úžera*	109
2.1.3.3. Kreditky	111
2.1.3.4. Ďalšie pôžičky	113
2.1.4. V akom poradí (predčasne) splácať úvery	115
2.1.5. Ľudia, ktorí majú veľa dlhov	120
2.1.6. Ako fungovať v čase splácania dlhov	124
2.1.7. Ako mať dosť peňazí	131
2.1.7.1. Aký potrebujete mať príjem	131
2.1.7.2. Kde sa dá ušetriť	133
2.1.7.3. Ako môžete zarobiť viac	141
2.1.8. Inflácia* – výhoda, či nevýhoda	142
2.1.9. Férovosť	148
2.1.10. Veritelia	149
Kapitola 2.2. Systém na ne-exspirovanie* dokladov	153
Kapitola 2.3. Systém na nepremeškanie dôležitých termínov	159
Kapitola 2.4. Po bitke je každý generál	165
KNIHA TRETIA: AKO VYHRAŤ, AJ KEBY NASTALI ŤAŽKÉ ČASY	173
Kapitola 3.0. Aj málo je viac ako nič!	177
Kapitola 3.1. Zásoby potravín (a ne-potravín)	180
3.1.1. Ako si vytvoriť zoznam potrebných potravín	181
3.1.2. Čo vo vašom sklade nesmie chýbať	183
3.1.3. Vlastný zdroj potravín	188
3.1.4. Postup na vytvorenie vlastných zásob potravín	189
3.1.5. Aké zásoby ne-potravín potrebujete	206
3.1.6. Postup na vytvorenie zásob ne-potravín	208
3.1.7. Ďalšie užitočné tipy	212

O čom je táto kniha

V prvom rade, toto je kniha, ktorá sa skladá zo štyroch relatívne samostatných (aj keď – na seba nadväzujúcich) kníh. Nepísal som v nej o veciach, ktoré nevieme ovplyvniť, alebo dopad ktorých nevieme zmieriť. Ku každému negatívnemu aspektu*, o ktorom som sa v tejto knihe (resp. v týchto 4 knihách) zmienil, vám uvádzam, čo s tým môžete urobiť. PRETO je táto kniha PRÍRUČKOU.

Kniha prvá: Reálne hrozby dnešnej doby

V *Knihe prvej – Reálne hrozby dnešnej doby* sa zameriam na hrozby, ktoré sú očividné, reálne a pritom by sa dopad takýchto scenárov* dal pri troške snahy výrazne zmierniť. Chcem dať čitateľom mojej knihy tipy, čo môžu urobiť, aby zabezpečili svoje fungovanie tak, že ak by sa tieto negatívne scenáre* naplnili, malo by to na nich minimálny (alebo možno dokonca až – žiaden) dopad.

Posuniem tento cieľ ešte ďalej – chcem vám dať také tipy, že by opatrenia, ktoré urobíte mali pre vás zmysel, aj keby k tomu najhoršiemu ani nedošlo.

Pri mojich úvahách o rizikách a tipoch, ako sa pred týmito rizikami chrániť, sa opieram o 3 základné stabilné údaje:

1. Je lepšie urobiť kroky na ochranu pred možnými rizikami;
2. Radšej počítam s najhorším variantom (a popri tom dúfam a verím, že nenastane);
3. Správnosť svojich riešení testujem podľa vzorca – „čo ak tá situácia nastane, a čo ak nenastane“, resp. „čo ak sa mylím / čo ak mám pravdu“.

Hrozby, ktoré vnímam ako reálne (alebo nie nereálne) sa samozrejme dajú zoradiť podľa nejakej stupnice závažnosti. Nejedná sa len o extrémne situácie ako napr. jadrový výbuch. Začneme menej závažnými hrozbami a postupne sa dostaneme až k tým úplne katastrofickým. Niektoré vás prekvapia a hrozbu niektorých si uvedomujete už dávno. Pri každom scenári* vám chcem dať tipy, čo môžete urobiť, aby ste dopad na vás a vašich blízkych pocítili čo najmenej. Dôraz pritom kladiem na dve veci. Rozoberám REALISTICKÉ scenáre* – nie napr. *invázia Martanov*, ale skôr veci ako *inflácia**. A v každom jednom scenári* vám dám tipy, praktické rady – niečo, čo dokážete urobiť a riziko úplne minimalizujete.

Kniha druhá: Získajte finančnú slobodu

V ďalšej časti – v *Knihe druhej – Získajte finančnú slobodu*, sa budem venovať rôznym radám, zväčša ohľadom financií. Jednoduché vysvetlenie relatívne zložitých vecí. Povenujeme sa úverom, úrokom, úžere*, záväzkom, ale aj inflácii*. A načrtnem vám hneď niekoľko praktických pomôcok.

Kniha tretia: Ako vyhrať, aj keby nastali ťažké časy

Až následne – v *Knihe tretej – Ako vyhrať, aj keby nastali ťažké časy* sa dostaneme k jadru celej príručky, kde vám detailne popíšem, čo všetko potrebujete, aby ste prežili akúkoľvek ťažkú dobu. Je to ohromne šťavnatá časť knihy.

Zložitú teóriu som zjednodušil tak, aby ich dokázal čítať aj človek, ktorý v takých témach nie je odborník. Pôjdeme pekne systematicky od jednej témy k druhej, každú rozpitváme do detailov – tak, aby ste téme rozumeli a vedeli, čo máte urobiť. VEĽMI praktická časť.

Kniha štvrtá: Právo je na vašej strane (ak ho poznáte)

A ďalšou časťou tejto Príručky – *Kniha štvrtá – Právo je na vašej strane (ak ho poznáte)* budú právne základy. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že

Ako je kniha napísaná

Nie je to jednoduchá kniha. Nie je jednoduchá ani z pohľadu autora, ani z pohľadu čitateľa.

Z pohľadu autora je náročná preto, lebo je potrebné rozumieť a vyznať sa v mnohých a veľmi rôznorodých oblastiach. Je potrebná znalosť ekonomiky, histórie, je treba rozumieť téme energií, mať prehľad o svetovom trende hospodárstva, rozumieť bankovníctvu, akciovým trhom, prepperstvu*, poznať legislatívu*, rozumieť princípom ľudského správania, treba mať vyvinuté logické myslenie, predvídavosť a mať vycibrenú* schopnosť vnímať aj malé signály, ktoré sa vyplatí neprehliadať. Treba poznať princípy, ako správne študovať a ako vyučovať. Je treba dobre poznať gramatiku a kamarátiť sa so slovami a štylizovaním* myšlienok.

Dal som si záležať na tom, aby bola kniha dobre štruktúrovaná* – aby som každú tému postupne rozvádzal do väčšej hĺbky. Tu sa medzi sebou bili dva extrémny – neísť veľmi do hĺbky by vytvorilo príliš všeobecný zhľuk povrchných teórií, z ktorých by nebol dokopy žiaden úžitok. Na druhej strane, keby som sa vnoril do detailov, čitateľ by sa v podstate „stratil“, prinajmenšom by stratil niť myšlienok, ušla by mu pointa* (ak by vôbec v čítaní knihy pokračoval).

Veľmi mi záležalo na tom, aby každá téma mala základnú teóriu, tam, kde to bolo vhodné aj nejaké historické pozadie a potom praktickú časť – rady a tipy, ako sa so situáciou vysporiadať.

Pri každej téme, kde predpokladám, že si vnímavý čitateľ bude mať potrebu niečo poznačiť, som na to vytvoril miesto na poznámky (často aj s tipmi, ako si tie poznámky vytvárať).

Nepoužil som veľa grafov, ale tie, ktoré v knihe nájdete sú trefné a zrozumiteľné.

Kapitola 1.7.

HYPERINFLÁCIA*

Takmer všetky hyperinflácie* v histórii boli spôsobené tým, že vláda krajiny riešila deficit* rozpočtu* tlačením peňazí (teda „vytvorili“ nové peniaze, ktoré neboli ničím kryté).

Zjednodušene povedané je hyperinflácia* v podstate inflácia* vo vysokej miere. Je definovaná ako inflácia, počas ktorej ceny stúpajú o viac ako 50 % mesačne. Aby ste si to vedeli predstaviť, dajme si na hyperinfláciu jednoduchý príklad:

Povedzme, že máme hyperinfláciu vo výške 50 % mesačne, počas celého roka. V januári stojí chlieb 2,00 eurá, vo februári stojí už 3,00 eurá, v marci 4,50 eur, a keď budeme takto pokračovať, na Vianoce si kúpime chlieb už za 173 eur. Keby nám hyperinflácia pokračovala (vo výške 50 % mesačne) ešte celý ďalší rok, na ďalšie Vianoce by chlieb stál už 22.445 eur.

Už tento príklad vyzerá dostatočne hrozivo, a to sme si ešte nepovedali, že inflácia sa má tendenciu zrýchľovať. Nebýva konštantná* počas celého roka, naberá na veľkosti (naberá na percentách) a naberá na rýchlosti. Pre príklad vám uvediem niekoľko (najznámejších) príkladov hyperinflácie z histórie.

Hyperinflácia* v Nemecku (rok 1923)

Na konci 1. svetovej vojny (rok 1918) ste 1 americký dolár kúpili za necelých 9 mariek*. Začiatkom roka 1922 stál 1 dolár už 320 mariek a v decembri TOHO ISTÉHO ROKA stál dolár už 7.400 mariek. Už toto znie ako zo zlého filmu, ale čítajte ďalej: O NECELÝ ROK NESKÔR (november 1923) ste už za 1 dolár zaplatili 4.200.000.000.000 mariek (4 bilióny* 200 miliárd* mariek)!

Cena chleba vzrástla za necelý rok zo 160 mariek na 200 miliárd* mariek! Inflácia* sa postupne vyšplhala na 29.500 % mesačne (nie 29,5 % ale *dvadsaťdeväťtisícpäťsto percent*).

Ceny v obchodoch sa ZDVOJNÁSOBILI každé 2 dni! Chlapi dostávali výplatu 3 krát denne, ich manželky chodili za nimi do práce, vzali od nich peniaze a ponáhľali sa niečo kúpiť, kým ceny znova vzrastú. Poštová známka stála 50.000.000.000 mariek (50 miliárd*) a najväčšia bankovka mala hodnotu 100.000.000.000.000 mariek (100 biliónov*).

Hyperinflácia* v Maďarsku (rok 1946)

Najväčšiu zdokumentovanú infláciu v histórii zažilo Maďarsko rok po 2. svetovej vojne. V júli 1946 sa ceny zdvojnásobili každých 15 hodín, čo lepšie pochopíme na jednoduchom príklade s chlebom:

Ak by chlieb stál 2,00 eurá, po týždni by už stál cca* 8.000 eur, po 10 dňoch 131.000 eur, po 2 týžňoch vyše 16.000.000 eur (16 miliónov) a po mesiaci vyše 2.300.000.000.000.000 eur (2,3 biliardy*)!

Aby ste mali predstavu nielen o tom, ako rýchlo rastú počas hyperinflácie ceny, ale aj ako rýchlo klesá hodnota peňazí, pozrime sa na hodnotu najväčšej maďarskej bankovky. V roku 1944 mala najväčšia maďarská bankovka hodnotu 1.000, koncom nasledujúceho roka (1945) mala už najväčšia bankovka hodnotu 10 miliónov a v priebehu nasledujúceho roka (1946) už maďarská vláda vydala bankovku v hodnote 100.000.000.000.000.000.000 (100 triliónov*).

Uvediem vám ešte zopár perličiek o maďarskej mene* z tohto obdobia. Mesačná inflácia* dosiahla počas vrcholu inflácie (júl 1946) 41.900.000.000.000.000 % (42 biliárd percent mesačne). Keď v auguste 1946 zaviedli novú menu (maďarský forint), „škrtli“ na pôvodnej mene* 29 núl! Vymieňali teda starú menu za novú menu v pomere 1 : 100.000.000.000.000.000.000.000.000. V čase „vrcholu“ maďarskej inflácie mal sumár* všetkých maďarských bankoviek v obehu hodnotu 1 tisíciny* amerického centa (nie dolára ale centa). Nie, nepomýlil som sa, sformulujem to ešte inak: všetky peniaze (v celej krajine) mali DOKOPY nižšiu hodnotu ako 1 cent (presnejšie – mali hodnotu 1 tisíciny* centa).

Nedávne hyperinflácie

Hyperinflácia* nie je len javom minulých období. Možno si pamätáte na hyperinfláciu v bývalej Juhoslávii* (1992 – 1994) s mesačnou infláciou vo výške 313.000.000 % (313 miliónov percent) alebo v Zimbabwe (2007 – 2008), s mesačnou infláciou vo výške 80.000.000.000 % (80 miliárd* percent), čo predstavuje dennú infláciu vo výške 98 % mesačne. Alebo ste možno počuli o súčasnej inflácii vo Venezuele (od roku 2016 dodnes), pričom to pred 20 rokmi bola najbohatšia krajina južnej Ameriky. V roku 2019 dosiahla mesačná inflácia* 2.680.000 % (2,7 milióna percent).

Podľa údajov IMF* – Medzinárodného menového fondu (údaje sú z apríla 2023), aj v súčasnosti existuje 12 krajín, v ktorých práve zúri hyperinflácia*: Argentína, Etiópia, Haiti, Irán, Libanon, Južný Sudán, Sudán, Surinami, Turecko, Venezuela, Yemen a Zimbabwe.

Ďalších 7 krajín sa podľa toho istého zdroja už hyperinflácii nebezpečne približuje: Angola, Egypt, Ghana, Moldavsko, Sierra Leone a Srí Lanka.

A potom tu máme ďalšie 3 krajiny, ktoré neuvádzajú dôveryhodné údaje o svojej inflácii: Afganistan, Sýria a Ukrajina.

PRAKTICKÉ TIPY:

- ▶ Nedržať majetok v peniazoch,
- ▶ ale v hmotných statkoch*: nehnuteľnosti, drahé kovy, tovar.
- ▶ Pripraviť sa na to, že v čase hyperinflácie, sa budú dať statky*, ktoré sú schopné produkovať výnos získať za bagateľ*.

Základný obraz o inflácii získate v kapitole 1.6. *Inflácia* a v kapitole 2.1.8. *Inflácia – výhoda, či nevýhoda*. Podrobne sa krokom na ochranu pred vplyvom inflácie venujem v Knihe tretej – *Ako vyhrať, aj keby nastali ťažké časy*, a to najmä v kapitolách 3.5. *Bezpeňažný výmenný obchod*, 3.5.4. *Striebro* a 3.6. *Udržanie majetku*.

- ▶ Toto je miesto vyhradené na vaše poznámky k téme *hyperinflácia**:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

hládiska. A tento zoznam môže byť ÚPLNÝM zoznamom všetkých vašich záväzkov, teda úverov (v bankách), pôžičiek (od rôznych spoločností a súkromných osôb), záväzkov po splatnosti, kontokorentných* úverov, aj kreditných kariet.

pôžička	typ pôžičky	veriteľ**	úrok v %	dlžná suma	úrok mesačne	úrok ročne	poznámka
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							

2.1.4. V AKOM PORADÍ (PREDČASNE) SPLÁCAŤ ÚVERY

Základným pravidlom je uprednostniť predčasné splatenie najdrahších úverov. (Prečítajte si predošlú kapitolu 2.1.3. *Najdrahšie pôžičky*.)

Pred splatením tých najdrahších pôžičiek by som uprednostnil len splatenie tých najnepríjemnejších. Ľudia mávajú aj také. Povedzme, že ste si niekedy v tiesni požičali peniaze od niekoho (či už od nejakej nebankovej inštitúcie alebo od jednotlivca), kto vám teraz strpčuje život. Možno v tom zohráva rolu aj to, že ste mu nesplácali načas a nie ste v tých nepríjemnostiach celkom nevinne, ale to je jedno.

Určite by som vyplatil najprv pôžičku, ktorá mi spôsobuje nepríjemnosti. Ak sa vám niekto vyhráža, alebo riskujete niečo cenné (povedzme ste založili svoju nehnuteľnosť alebo nejakú vec, ktorá má väčšiu hodnotu ako zostatok dlhu), radšej prednostne vyplatte túto pôžičku.

Táto kapitola vás má zorientovať v tom, ako splácať úvery PREDČASNE, ale je to pomerne široká téma, pretože nezahŕňa len to, že predčasne splatíte pôžičku, ktorú splácate pravidelne a nikdy ste nemeškali s jej splátkou. Ľudia mávajú aj pôžičky, ktoré mali pôvodne byť splatené UŽ DÁVNO ale oni ich splácajú nepravidelne (presnejšie – občasne), alebo sa už niekoľko krát dohodli na nejakom splátkovom kalendári, a ten (opakovane) nedodržali. Takže, keď hovoríme o PREDČASNOM splácaní pôžičiek, v širšom zmysle hovoríme o tom, že ich nebudete splácať tak DLHO, ako sa len dá, ale tak KRÁTKO, ako sa len dá.

Pri úvahe o tom, v akom poradí predčasne splácať úvery by som si najprv urobil ich zoznam a analýzu, koľko ma tie úvery stoja. A potom si potrebujete určiť, v akom poradí ich budete splácať. Pripravil som pre vás 5 možných prístupov (ako určiť poradie splácania pôžičiek). Prečítajte si ich a vyberte si taký, ktorý vám sedí najviac:

1. Z začať by ste mali tým, že zoradíte pôžičky (resp. dlhy) od najdrahšej po najvýhodnejšiu. (Použite údaje, ktoré som uviedol v tejto a predošlej kapitole – kapitole 2.1.3. *Najdrahšie pôžičky*.)
2. Potom môžete upraviť poradie podľa toho, ktorá pôžička je najnepríjemnejšia. (Ak dlhujete niekomu, kto vám kvôli vášmu nesplácaniu strpčuje život.)
3. Prípadne, ak je niektorá pôžička skutočne nízka a vám spôsobí dobrý pocit, že máte namiesto povedzme 8 pôžičiek už len 7, upravte si poradie splácania podľa toho.

2.1.8. INFLÁCIA* – VÝHODA, ČI NEVÝHODA

Inflácia* je pri úveroch svojim spôsobom dvojsečná zbraň. V dnešnej dobe sa často skloňuje myšlienka, že je treba brať úvery, pretože inflácia hrá v prospech dlžníkov. Je dôležité chápať, ako je to myslené, všímať si kto to hovorí a aké sú úskalía tohto tvrdenia.

Obhajoba úverov v čase inflácie je založená na tomto princípe: Ak si požičiam 50.000 eur a splátka mi vyjde povedzme 600 eur mesačne po dobu 8 rokov, tých 600 eur, ktoré mesačne splácam v prvom roku mojej pôžičky nie je takých istých 600 eur ako tých 600, ktoré budem splácať v 8. roku. Inflácia spôsobuje, že peniaze strácajú hodnotu, teda, ich hodnota klesá. Tak, ako som si vedel za 600 eur kúpiť v minulosti viac, než si za 600 eur viem kúpiť dnes, inflácia zníži hodnotu peňazí aj v budúcnosti a 600 eur, ktoré budem splácať o pár rokov bude pre mňa v podstate menší peniaz ako dnešných 600 eur. Inými slovami, 600 eur bude mať postupne nižšiu hodnotu, bude to menej významná položka. Toto je jednoznačne pravdivý výrok, všetko na tom sedí a napriek tomu vás chcem varovať pred niekoľkými úskaliami.

V prvom rade, inflácia* NAJPRV zvyšuje ceny, a príjmy ľudí rastú AŽ NÁSLEDNE. Toto je obzvlášť platné u zamestnancov. Veď si spomeňte, dostali ste niekedy zvýšenie platu a ceny v obchodoch začali rásť až potom? Alebo to bolo naopak – ceny rástli a rástli, a až NÁSLEDNE vám niekto zvýšil plat? Takže, áno, inflácia vám „pomáha“ s úverom – hodnota peňazí, ktoré máte splácať klesá. Ale ak vám jednoducho nevychádza – ak na splácanie úveru nemáte, máte problém!

Podobný problém nastáva v prípade, že pridete o svoj príjem. (Nena-písal som „o prácu“, pretože chcem zdôrazniť výpadok PRÍJMU. Isteže práca a príjem spolu silno súvisia, ale jednak, nie všetci sú zamestnanci a potom, dá sa prísť o príjem a pritom vám práca zostane.)

A ďalej tu máme podmienky bánk. Len nedávno ľudia precitli, keď zisti-li, že úroky na hypotékach* sa nemusia pohybovať stále niekde okolo 1 %. Viete aký rozdiel vzniká pri náraste úrokov o pár percent?

Povedzme, že máte hypotéku* vo výške 100.000 eur, na dobu 20 rokov (aby sa nám to ľahko počítalo), a keď ste do toho šli, banka vám dala 1 % úrok p.a.* (ročný úrok).

Vypočítame si mesačnú splátku: $100.000 \text{ €} : 20 \text{ rokov} : 12 \text{ mesiacov} = 417 \text{ €}$. Pre zjednodušenie vypočítame úrok za prvý mesiac úveru: 1 % (roč-ný) úrok z dlžnej sumy vo výške 100.000 je 1.000 €. Vydelíme to 12 mesiac-

a túto moju teóriu mi potvrdil. Banky nebudú len nečinne „stáť a prizerať sa“ ako sa rúcajú ich pohľadávky voči dlžníkom.

A z rôznych životných skúseností vieme aj to, že ak by bol na niektoré úkony potrebný nejaký nový zákon, nájdú sa narýchlo pečení odborníci, ktorí ho pripravujú a nami volení zástupcovia ho veselo odhlasujú. Takže – ak by aj banky žiadne možnosti, ako sa chrániť pred rýchlym splatením pôžičiek infláciou znehodnotenými peniazmi nemali, som presvedčený, že im naši pohlavári* takúto moc vedľa veľmi promptne* prideliť.

Máte pocit, že zbytočne prehánam, na všetko už bolo myslené a nič nám nehrozí? Kiežby ste mali pravdu! Iste, na mnohé možné hrozby už štátne a nadnárodné inštitúcie dávno pripravili opatrenia, z ktorých niektoré sú veľmi rozumné, a iné menej. Ale celkom určite nezaistili riešenia na všetky možné scenáre*. Čitateľ, ktorý má záujem ísť do väčšej hĺbky si môže vygooglovať* dokument Európskej centrálnej banky* (ECB) z 5. júla 2023, oficiálne: *Stanovisko Európskej centrálnej banky* k zmenám rámca Únie pre krízové riadenie a ochranu vkladov*. Z uvedeného dokumentu vyplýva, že ECB* sa ešte len TERAZ legislatívne pripravuje na rôzne možné scenáre*.

Nesnažím sa týmto postaviť ECB* do zlého svetla, je svojim spôsobom pochopiteľné, že svet nie je pripravený na všetky možné krízové scenáre*. Len sa vám snažím ukázať, že sa nemôžeme spoliehať na to, že „niekto“ za nás vyrieši všetky naše problémy, ktoré (nám) môžu nastať.

Exisťuje jedno krásne slovenské porekadlo „Voda je dobrý sluha ale zlý pán.“ Kapitulu o úveroch a dlhoch by som uzavrel modifikovaním* toho pravidla na nasledovné: „*Pôžička je dobrý sluha, ale zlý pán.*“ Je skvelé, že máme možnosť vziať si pôžičku, veď existuje množstvo životných situácií a príležitostí, v ktorých si úverom vieme skrátiť čas na to, aby sme niečo získali. Je k tomu ale treba pristupovať zodpovedane a s rozvahou, je treba vedieť, ako to funguje, aké sú riziká a ako si urobiť analýzu výhodnosti. A nepúšťať sa do toho bezhlavo len preto, lebo mi úver ponúkla nejaká „autorita“ alebo, že „ale keď ja to veľmi chcem“.

s pastierom prasiatok dohodol a obaja nakoniec mohli odísť spokojne domov.

Očividne by sme sa takto ďaleko nedostali, príklad, ktorý som tu práve opísal je skôr romantická* predstava toho, ako to mohlo byť, keby všetko klaplo na 100 %. Bolo to veľmi nepraktické a pravdepodobnosť, že by ste sa svojou ponukou trafili do potrieb niekoho ďalšieho nebola vysoká. Práve preto ľudia hľadali niečo, čo by mohlo reprezentovať AKÝKOL'VEK tovar, a to „niečo“ by požívalo všeobecnú dôveru. V rôznych kútoch sveta si za prvé „peniaze“ zvolili niečo iné – za prvé peniaze používali napríklad rôzne mušle a kamienky.

A keď sa ľudia naučili obrábať kovy, začali ako platidlo používať práve kovy. Boli to síce rôzne kovy, ale čoskoro sa dostali k *vzácnym kovom* – k zlatu a striebriu. A to sa už dalo obchodovať veselo. Peniaze boli rôz-

nych veľkostí (a teda rôznych hodnôt) a každý vedel, že mu jeho *zlatku* (zlatú mincu) alebo *strieborniak* (striebornú mincu) akceptuje hociktorý obchodník.

Všetko fungovalo ako malo, až raz nastúpil na scénu nejaký zlatník, s nápadom, že si u neho ľudia môžu svoje zlato uložiť do bezpečia a on im o tejto úschove vydá písomné potvrdenie (certifikát). A to už sme pri *papierových peniazoch* – krytých skutočným zlatom.

Takto to všetko bolo v najlepšom poriadku. Ľudia už síce používali papierové peniaze (tie certifikáty, ktoré im vydal zlatník), ale keďže peniaze skutočne hodnoverne reprezentovali u zlatníka uložené zlato, nie je tomu čo vyčítať. Problém nastal v momente, keď si ten zlatník uvedomil, že môže certifikát vystaviť aj niekomu, kto si u neho žiadne zlato neuložil. Jasné, mal u seba v úschove povedzme 5.000 gramov zlata, prečo by nemohol niekomu vystaviť potvrdenku na 100 gramov?!

Neviem, či je to očividné, ale – ten zlatník v podstate poskytol pôžičku (vo výške, ktorá zodpovedala 100 gramom zlata). Tú pôžičku poskytol samozrejme v papierových peniazoch, resp.* – vydal tomu zákazníkovi potvrdenie (certifikát) potvrdzujúce, že má (u neho) 100 gramov zlata, a on si s týmto certifikátom mohol zájsť kúpiť povedzme koňa. Jasné, že o tej pôžičke vkladateľom (ktorí si u neho uložili 5.000 gramov zlata) nepovedal. A jasné je tiež to, že keď tomu prišiel na chuť, zrejme nezostal pri 100 gramoch. Čoskoro napožíčiaval celých 5.000 gramov, veď – kto by to kedy zistil. Zlato ležalo v jeho trezore a on vydával len certifikáty (papierové peniaze). A keď zistil, že vie vystaviť dokonca VIAC certifikátov, než má zlata v trezore, zrodilo sa bankovníctvo, ako ho poznáme dnes.

Jim Rickards* nie je jediný, kto si urobil výlet do histórie a prišiel na to, ako to celé vzniklo. Ďalší z veľikánov, ktorý tento podvod na ľuďoch objavil bol americký filozof L. Ron Hubbard*, v jednej zo svojich písomností vysvetľuje tento proces veľmi podrobne.

Z čoho na to tá naša vláda vezme? Nuž, sú dve možnosti: Buď to vyberú od nás, alebo si na to požičajú. Pozor, neviem či čítate pozorne – požičajú si na zaplatenie ÚROKOV! O splácaní samotnej istiny* sa ani len nebavíme...

A viete odkiaľ si vláda požičia? To radšej ani nechcete vedieť! Európska komisia* (nevolený orgán, ktorý šéfuje Európskej únii*) rozhodne, že Európska centrálna banka* (ECB) „vydá“ nové peniaze, za ktoré skúpi dlhy od komerčných (bežných) bánk. ECB* vydáva povedzme 60.000.000.000 eur (60 miliárd*) mesačne (tolko „nových“ peňazí vydávala mesačne v roku 2015), a keď to nestačí, zdvihne to na 80 miliárd* mesačne (tolko vydávala mesačne v roku 2016). (Overte si tieto údaje napr. na Wikipédii (anglická verzia), pod heslom „Quantitative easing“.)

Celé je to veľmi zamotané a preto nie je vôbec ľahké vysvetliť to jednoducho. Poďme na to postupne:

Vláda hospodári s deficitom*. To v preklade znamená, že za rok minie viac peňazí, než od ľudí vyberie (vo forme daní a poplatkov). Takže si potrebuje požičať. Vydá tzv. „štátne dlhopisy“ (to sú cenné papiere), ktoré niekomu predá – čiže ten „niekto“ dostane štátny dlhopis* (cenný papier) a vláde za tento dlhopis zaplatí (vláda dostane peniaze).

Dlhopis* stanovuje, kedy za to (za ten dlhopis) ten „niekto“ dostane od vlády späť svoje peniaze + úrok. V realite *štátne dlhopisy* nakupujú hlavne investičné fondy (bánk a poisťovní) ale môže si ich zakúpiť aj jednotliviec.

A teraz to celé začne – teraz sa dostávame k tomu „kvantitatívnemu uvoľňovaniu“, alebo – omnoho presnejšie – k vytváraniu peňazí z ničoho:

Tak ešte raz – štát fungoval nehospodárne (minul viac, ako získal), a, aby to „vykryl“ (alebo zakryl), požičal si (oni tomu odborne hovoria, že „vydal štátne dlhopisy“). A tieto *dlhopisy* nakúpili komerčné banky (bežné banky). (Preklad: Banky požičali štátu peniaze, samozrejme s nejakým úrokom.) Už toto sa vám nemusí páčiť, ale pokračuje to ďalej:

Nevolený orgán Európskej únie* (Európska komisia*) rozhodne, aby ECB* „vydala nové peniaze“ – povedzme 60 miliárd* eur v jednom mesiaci (a následne rovnaké čiastky v ďalších mesiacoch). Za tieto „nové“ peniaze teraz ECB „vykupuje“ štátne dlhopisy* od ich držiteľov (čiže v podstate od bánk). Aj toto vám preložím do ešte jednoduchšej reči: ECB „vydá nové peniaze“ (doslova si ich vymyslí – z ničoho) a za ne kupuje dlhopisy* od

A VTEDY menu* „podporia“ zlatom. Vo svojej centrálnej* banke vyčlenia nejaké množstvo zlata, ktorým tú menu* *kryjú* – a až vtedy prestanú byť peniaze bezcennými farebnými papierikmi.

Čo je ale extrémne dôležité pre nás je to, že keď škrtajú nuly, keď sa zobudíte z večera do rána a každá miliónová bankovka je nahradená povedzme tisíckou (všetko vydělili číslom 1.000), vaše zlato si hodnotu udržalo! Zlatu hodnotu neznižujú. Lebo TO sa nedá! Skutočnými peniazmi je práve zlato. Bankovky (a mince) nejakej meny len REPREZENTUJÚ hodnotu toho zlata. Pre ilustráciu vám tu uvádzam 2 grafy z Venezuely.

Prvý graf (obr. 7) má obrovskú vypovedaciu schopnosť. V prvom rade vidíte, že zlato pri resete nestráca na hodnote. Presne naopak. Keby ste mali peniaze v mene, u ktorej robia reset*, jej hodnota by sa znížila tisíc-násobne (alebo miliónnásobne).

Ale zlata sa reset netýka, zlato sa „preceňuje“ smerom nahor každým resetom! Všimnite si prosím aj rýchlosť, akou to celé funguje. Graf zobrazuje len 8 mesiacov jedného jediného roka. Venezuelu som vybral preto, aby ste videli vývoj ceny zlata v krajine, kde zúri hyperinflácia* (a kde robia over-night* reset*). A nechcel som vyberať nejaký príklad z čias okolo druhej svetovej vojny, ale relatívne nedávnu minulosť (rok 2018).

Vo Venezuele nastalo k dnešnému dňu už 6 over-night resetov*. Na obrázku som vám vyskladal prvé 4 resety*. Vláda zresetuje menu*, čím peniaze stratia časť (resp. *podstatnú* časť) svojej hodnoty a zlato okamžite vystrelí nahor. Pozrite si to na nasledujúcom obrázku.

3.6.3.6. Ako si zlato drží hodnotu

Zlato má v časoch krízy, inflácie* a hyperinflácie* neoceniteľnú hodnotu. Nestráca hodnotu tak, ako strácajú peniaze. Naopak, jeho hodnota vtedy ešte aj rastie.

Nepíšem vám tu o zlate preto, aby som vás vystrašil. Nie je dôvod mať obavy. Čo je podľa mňa rozumné, je zvážiť, čo by ste mohli získať, keby boli vyššie uvedené riadky pravdivé, a čo by ste mohli stratiť v prípade, že by vyššie uvedené riadky pravdivé neboli.

Ak máte zlato a naozaj sa stane, že peniaze stratia hodnotu a zlato si ju udrží (alebo zvýši), ochránili ste svoj majetok. Možno ste ho dokonca zveľadili. Ak tento scenár* nenastane, či už preto, že v ekonomike taká kritická situácia nenastane alebo preto, že cena zlata veľmi neporastie, máte zlato, na ktorom ste veľa nezískali a po pár rokoch ho predáte.

Mimochodom, cena zlata stúpa kontinuálne, už od roku 1933, kedy americká vláda skonfiškovala Američanom zlato (viac o tom píšem v kapitole 3.6.3.2. *Riziká spojené so zlatom*).

Graf s vývojom ceny zlata vám uvediem v amerických dolároch, pretože euro je pomerne mladá mena – používa sa len od roku 2002 (resp. ako elektronická mena sa používa od roku 1999).

Toto presne je úvaha, o ktorej som písal na začiatku knihy. Test, ktorým si overíte vzorec „čo ak sa mýlim / čo ak mám pravdu“ (zaviedol som ho v kapitole *O čom je táto kniha* – na strane 19).

Vzhľadom nato, že je veľmi nereálne, aby cena zlata klesla, vlastníctvom zlata nemáte čo stratiť. Naopak, ak ho mať nebudete a zaúraduje nám tu hyperinflácia* alebo „aspoň“ významne vysoká inflácia*, finančná kríza, alebo akákoľvek udalosť, ktorá otrasie ekonomikou a/alebo* dôverou občanov v peniaze, vlastníctvo zlata vás ochráni a veľmi pravdepodobne váš majetok dokonca porastie.

Urobte s týmito informáciami, čo uznáte za vhodné. Informácie, ktoré som vám tu popísal, si môžete dohľadať aj sami. Isteže, zaberie vám to desiatky (ďaleko pravdepodobnejšie – stovky) hodín, ale ak potrebujete viac dát alebo zdrojov, hľadajte. Aj tak potrebujete urobiť rozhodnutie, ktoré sedí vám!